

Judikatūras krājums

TIESAS SPRIEDUMS (desmitā palāta)

2020. gada 10. septembrī *

Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu – Pārtikas nodrošinājums – Uzturvērtības un veselīguma norādes uz pārtikas produktiem – Regula (EK) Nr. 1924/2006 – 5. un 6. pants – Norāžu zinātniskais pamatojums – Vispārpieņemti zinātniski pierādījumi – 10. panta 1. punkts – 28. panta 5. punkts – Pārejas noteikumi – Uzņēmēju negodīga komercprakse iekšējā tirgū attiecībā pret patērētājiem – Direktīva 2005/29/EK – 3. panta 4. punkts – Saistība starp Direktīvas 2005/29 noteikumiem un citām Savienības normām par īpašiem negodīgas komercprakses aspektiem

Lietā C-363/19

par lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu atbilstoši LESD 267. pantam, ko *Patent- och marknadsdomstolen vid Stockholms tingsrätt* (Patentu un komerclietu tiesa pie Stokholmas pirmās instances tiesas, Zviedrija) iesniedza ar lēmumu, kas pieņemts 2019. gada 2. maijā un kas Tiesā reģistrēts 2019. gada 7. maijā, tiesvedībā

Konsumentombudsmannen

pret

Mezina AB,

TIESA (desmitā palāta)

šādā sastāvā: palātas priekšsēdētājs I. Jarukaitis [*I. Jarukaitis*], tiesneši E. Juhāss [*E. Juhász*] (referents) un M. Ilešičs [*M. Ilešič*],

ģenerālvokāte: J. Kokote [*J. Kokott*],

sekretārs: A. Kalots Eskobars [*A. Calot Escobar*],

ņemot vērā rakstveida procesu,

ņemot vērā apsvērumus, ko sniedza:

- *Konsumentombudsmannen* vārdā – I. Nyström, pārstāve,
- *Mezina AB* vārdā – K. Ladenfors un S. Hanson, advokater,
- Grieķijas valdības vārdā – V. Karra, G. Papadaki un E. Tsaousi, pārstāves,
- Eiropas Komisijas vārdā – K. Simonsson, kā arī B. Rous Demiri un G. Tolstoy, pārstāvji,

* Tiesvedības valoda – zviedru.

ņemot vērā pēc ģenerālvokātes uzklaušīšanas pieņemto lēmumu izskatīt lietu bez ģenerālvokāta secinājumiem,

pasludina šo spriedumu.

Spriedums

- 1 Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu ir par to, kā interpretēt 5. un 6. pantu, tos lasot kopsakarā ar 10. panta 1. punktu un 28. panta 5. punktu, Eiropas Parlamenta un Padomes Regulā (EK) Nr. 1924/2006 (2006. gada 20. decembris) par uzturvērtības un veselīguma norādēm uz pārtikas produktiem (OV 2006, L 404, 9. lpp., un labojums – OV 2007, L 12, 3. lpp.), kurā grozījumi izdarīti ar Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (EK) Nr. 107/2008 (2008. gada 15. janvāris) (OV 2008, L 39, 8. lpp.) (turpmāk tekstā – “Regula Nr. 1924/2006”), kā arī 3. pantu Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvā 2005/29/EK (2005. gada 11. maijs), kas attiecas uz uzņēmēju negodīgu komercpraksi iekšējā tirgū attiecībā pret patērētājiem un ar ko groza Padomes Direktīvu 84/450/EEK un Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas 97/7/EK, 98/27/EK un 2002/65/EK un Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (EK) Nr. 2006/2004 (“Negodīgas komercprakses direktīva”) (OV 2005, L 149, 22. lpp.).
- 2 Šis lūgums ir iesniegts saistībā ar tiesvedību starp *Konsumentombudsmannen* (Ombuds patērētāju tiesību aizsardzības jomā, Zviedrija; turpmāk tekstā – “KO”) un *Mezina AB* par otrās minētās izmantoto veselīguma norāžu saderīgumu ar Eiropas Savienības tiesībām un valsts tiesībām.

Atbilstošās tiesību normas

Savienības tiesību akti

Regula Nr. 1924/2006

- 3 Regulas Nr. 1924/2006 14. un 17. apsvērums ir formulēts šādi:

“(14) Pašreiz dažās dalībvalstīs attiecībā uz vielām, kuru labvēlīga ietekme nav konstatēta vai par kurām patlaban nav pietiekamas zinātnieku vienprātības, pārtikas produktu marķējumā un reklāmā izmanto ļoti dažādas norādes. Ir nepieciešams nodrošināt, ka vielām, par kurām dota norāde, ir konstatēta labvēlīga uzturvērtība vai fizioloģiskā ietekme.

[..]

(17) Zinātniskajam pamatojumam būtu jābūt galvenajam aspektam, ko ņem vērā attiecībā uz uzturvērtības un veselīguma norāžu lietošanu, un uzņēmējiem, kas iesaistīti pārtikas apritē un kas norādes lieto, tās būtu jāpamato. Norādei vajadzētu būt zinātniski pamatotai, ņemot vērā pieejamo zinātnisko datu kopumu un izsverot pierādījumus.”
- 4 Regulas Nr. 1924/2006 1. pantā “Temats un darbības joma”, kurš ir ietverts šīs regulas I nodaļā “Temats, darbības joma un definīcijas”, ir noteikts:

“1. Šī regula saskaņo dalībvalstu normatīvajos un administratīvajos aktos paredzētos noteikumus, kas attiecas uz pārtikas produktu uzturvērtības un veselīguma norādēm, lai nodrošinātu efektīvu iekšējā tirgus darbību, vienlaikus nodrošinot augstu patērētāju aizsardzības līmeni.

2. Šo regulu piemēro pārtikas produktu uzturvērtības un veselīguma norādēm, kas sniegtas tirdzniecības informācijā marķējuma, noformējuma vai reklāmas veidā attiecībā uz pārtikas produktiem, ko piegādā galapatērētājam.

[..]”

5 Regulas Nr. 1924/2006 II nodaļā “Vispārējie principi” ir ietverts tās 3.–7. pants.

6 Šīs regulas 3. pantā “Visu norāžu vispārēji principi” ir paredzēts:

“Uzturvērtības un veselīguma norādes Kopienas tirgū laisto pārtikas produktu marķēšanai, noformēšanai un reklāmai var izmantot tikai tad, ja tās atbilst šīs regulas noteikumiem.

Neskarot [Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvu 2000/13/EK (2000. gada 20. marts) par dalībvalstu tiesību aktu tuvināšanu attiecībā uz pārtikas produktu marķēšanu, noformēšanu un reklāmu (OV 2000, L 109, 29. lpp.) un Padomes Direktīvu 84/450/EEK (1984. gada 10. septembris) par dalībvalstu normatīvo un administratīvo aktu tuvināšanu attiecībā uz maldinošu reklāmu (OV 1984, L 250, 17. lpp.)], uzturvērtības un veselīguma norāžu lietošana nedrīkst:

a) būt kļūdaina, neskaidra vai maldinoša;

[..].”

7 Minētās regulas 5. pantā “Vispārēji nosacījumi” ir noteikts:

“1. Uzturvērtības un veselīguma norādes ir atļauts lietot tikai tad, ja ir izpildīti šādi nosacījumi:

a) saskaņā ar vispārpieņemtiem zinātniskiem datiem ir pierādīts, ka norādē minētās vielas klātbūtnei, neesamībai vai samazinātam daudzumam pārtikas produktā vai pārtikas produktu kategorijā ir labvēlīga uzturvērtība vai fizioloģiskā ietekme;

[..].

2. Uzturvērtības un veselīguma norāžu lietošana ir pieļaujama tikai tad, ja vidusmēra patērētājs var saprast norādē aprakstīto labvēlīgo ietekmi.

[..]”

8 Tās pašas regulas 6. pantā “Norāžu zinātniskais pamatojums” ir minēts:

“1. Uzturvērtības un veselīguma norādes pamato ar vispārpieņemtiem zinātniskiem pierādījumiem.

2. Uzņēmējs, kas iesaistīts pārtikas apritē un kas sniedz uzturvērtības vai veselīguma norādi, pamato šādas norādes lietošanu.

3. Dalībvalstu kompetentās iestādes var pieprasīt uzņēmējam, kas iesaistīts pārtikas apritē, vai personai, kas laiž produktu tirgū, uzrādīt visus attiecīgos elementus un datus, kuri apliecina atbilstību šai regulai.”

9 Regulas Nr. 1924/2006 IV nodaļā “Veselīguma norādes” ir ietverts tās 10.–19. pants.

10 Šīs regulas 10. pantā “Īpaši nosacījumi” ir noteikts:

“1. Veselīguma norādes aizliedz, ja tās neatbilst II nodaļas vispārējām prasībām un šīs nodaļas īpašajām prasībām un ja par tām nav izsniegtas atļaujas saskaņā ar šo regulu, un tās nav iekļautas 13. un 14. pantā paredzētajā sarakstā ar norādēm, par kurām izsniedz atļaujas.

[..]

3. Atsauces uz uzturvielas vai pārtikas produkta vispārēju, nekonkrētu labvēlīgu ietekmi uz labu vispārējo veselību, labsajūtu var izdarīt tikai kopā ar īpašu veselīguma norādi, kas ietverta 13. un 14. pantā minētajos sarakstos.

[..]”

11 Šīs pašas regulas 13. pantā “Veselīguma norādes, kas neattiecas uz slimības riska samazināšanu, kā arī bērnu attīstību un veselību” ir paredzēts:

“1. Veselīguma norādes, kas apraksta vai attiecas uz:

a) uzturvielu vai citu vielu nozīmi augšanā, attīstībā un organisma funkciju veikšanā, vai

[..].

Norādes, kas ir pamatotas ar 3. punktā noteikto sarakstu, var izmantot bez 15. līdz 19. pantā paredzētās procedūras, ja tās ir:

- i) pamatotas ar vispārpieņemtām zinātniskām atziņām, un
- ii) viegli saprotamas vidusmēra patērētājam.

2. Dalībvalstis iesniedz Komisijai norāžu sarakstu, kā minēts 1. punktā, līdz, vēlākais, 2008. gada 31. janvāri[m] kopā ar norādēm piemērojamiem nosacījumiem ar atsauci uz attiecīgo zinātnisko pamatojumu.

3. Komisija pēc apspriešanās ar [Eiropas Pārtikas nekaitīguma iestādi (EFSA)] un saskaņā ar 25. panta 3. punktā minēto regulatīvo kontroles procedūru, vēlākais, līdz 2010. gada 31. janvārim pieņem Kopienas sarakstu, kura mērķis ir grozīt nebūtiskus šīs regulas elementus, papildinot to ar atļautām norādēm, kā minēts 1. punktā, un visiem vajadzīgajiem šo norāžu izmantošanas nosacījumiem.

[..]”

12 Regulas Nr. 1924/2006 28. panta “Pārejas pasākumi”, kurš ir ietverts V nodaļā “Vispārējie un nobeiguma noteikumi”, 5. punktā ir noteikts:

“Uzņēmēji, kas iesaistīti pārtikas aprītē, uzņemoties atbildību, sākot ar šīs regulas spēkā stāšanās dienu un līdz 13. panta 3. punktā minētā saraksta pieņemšanai var izmantot 13. panta 1. punkta

a) apakšpunktā minētās veselīguma norādes ar noteikumu, ka tās atbilst šai regulai un spēkā esošiem valstu noteikumiem, kas tām piemērojami, un neskarot 24. pantā paredzētos drošības pasākumus.”

Direktīva 2005/29

13 Atbilstoši Direktīvas 2005/29 10. apsvērumam:

“Jānodrošina saskanība starp šīs direktīvas un spēkā esošo [Savienības] tiesību aktu noteikumiem, jo īpaši, ja sīki izstrādātus noteikumus par negodīgu komercpraksi piemēro konkrētās nozarēs. [...] Šo direktīvu tādēļ piemēro tiktāl, ciktāl nav konkrētu noteikumu [Savienības] tiesību aktos, kas reglamentē konkrētus negodīgas komercprakses aspektus, piemēram, prasības informācijai un noteikumus par to, kā informāciju pasniedz patērētājiem. Tā paredz patērētāju tiesību aizsardzību, ja attiecīgā nozarē nav konkrētu [Savienības] tiesību aktu, un aizliedz tirgotājiem radīt nepareizu priekšstatu par produktu iedabu. [...] Šī direktīva tālā papildina [Savienības] *acquis*, ko piemēro komercpraksi, kas rada kaitējumu patērētāju ekonomiskajām interesēm.”

14 Šīs direktīvas 2. pantā “Definīcijas” ir noteikts:

“Šajā direktīvā:

[..]

d) “uzņēmēja komercprakse attiecībā pret patērētājiem” (turpmāk arī – “komercprakse”) ir jebkura tirgotāja veikta darbība, noklusējums, uzvedība vai apgalvojums, komerciāls paziņojums, tostarp reklāma un tirgdarbība [mārketing], kas ir tieši saistīta ar produkta popularizēšanu, pārdošanu vai piegādi patērētājiem;

[..].”

15 Minētās direktīvas 3. pantā “Piemērošanas joma” ir paredzēts:

“1. Šī direktīva attiecas uz uzņēmēju negodīgu komercpraksi attiecībā pret patērētājiem, kā izklāstīts 5. pantā, pirms komercdarījuma, kas attiecas uz kādu produktu, pēc tā un tā laikā.

[..]

3. Šī direktīva neskar [Savienības] vai valsts noteikumus par produktu veselīguma un drošības aspektiem.

4. Ja šī direktīva un citi [Savienības] noteikumi, kas reglamentē konkrētus negodīgas komercprakses aspektus, nonāk pretrunā, priekšroku dod minētajiem citiem [Savienības] noteikumiem, un tos piemēro attiecībā uz šiem konkrētiem aspektiem.

[..].”

16 Saskaņā ar šīs pašas direktīvas 5. pantu “Negodīgas komercprakses aizliegums”:

“1. Negodīga komercprakse ir aizliegta.

2. Komercprakse ir negodīga, ja:

a) tā ir pretrunā profesionālās rūpības prasībām

un

b) tā attiecībā uz produktu būtiski kropļo vai var būtiski kropļot tā vidusmēra patērētāja saimniecisko rīcību, kuru produkts sasniedz vai kuram tas adresēts [kuru skar vai uz kuru ir vērsta šī prakse], vai vidusmēra grupas pārstāvja saimniecisko rīcību attiecībā uz produktu, ja komercprakse ir vērsta uz īpašu [konkrētu] patērētāju grupu.

3. Tādu komercpraksi, kas var būtiski kropļot tikai precīzi nosakāmas patērētāju grupas saimniecisko rīcību, kuri garīgu vai fizisku traucējumu, vecuma vai lētīcības dēļ ir īpaši neaizsargāti pret tādu praksi vai attiecīgo produktu, tādējādi, ka varētu saprātīgi paredzēt, ka tirgotājam tas būtu bijis jāprognozē, vērtē no tādas grupas vidusmēra pārstāvja viedokļa. Tas neskar parasto un likumīgo reklāmas praksi lietot pārspīlētus izteicienus vai izteicienus, ko nav paredzēts uztvert burtiski.

4. Jo īpaši komercprakse ir negodīga, ja:

a) tā maldina, kā izklāstīts 6. un 7. pantā,

vai

b) tā ir agresīva, kā izklāstīts 8. un 9. pantā.

5. Šīs direktīvas I pielikumā dotajā sarakstā ietverti komercprakses veidi, kas visos apstākļos uzskatāmi par negodīgiem. To pašu vienotu sarakstu piemēro visās dalībvalstīs, un to var grozīt tikai ar šīs direktīvas pārskatīšanu.”

Zviedrijas tiesības

17 *Marknadsföringslagen* (2008:486) (Tirgzinības likums (2008:486)), ar kuru Zviedrijas tiesību sistēmā ir transponēta Direktīva 2005/29, 5. pantā ir noteikts, ka “tirgzinībai ir jāatbilst labām tirgzinības tradīcijām”.

18 Šā likuma 10. pantā ir paredzēts:

“Komersants tirgzinībā nedrīkst izmantot nepatiesu informāciju vai cita veida paziņojumus, kas ir maldinoši attiecībā uz viņa paša vai citas personas komercdarbību.

Pirmā daļa it īpaši attiecas uz apgalvojumiem saistībā ar:

1) produkta eksistenci, veidu, daudzumu, kvalitāti un citām tā būtiskajām īpašībām;

[..].”

19 No iesniedzējtiesas norādēm izriet, ka saskaņā ar pastāvīgo valsts judikatūru pierādīšanas pienākums par veicinošu norāžu patiesumu gulstas uz konkrēto komersantu un ka prasītais pierādījumu līmenis attiecībā uz uzturvērtības un veselīguma norādēm ir “relatīvi augsts”.

Pamatlieta un prejudiciālie jautājumi

20 *Mezina* nodarbojas ar zāļu un uztura bagātinātāju attīstīšanu un tirdzniecību, tostarp *Movizin complex*, kura sastāvā ir ingvers, mežrožu paaugļi un vīraks, *Macofarm*, kura sastāvā ir artišoks un pienenes, kā arī *Vistavital*, kura sastāvā ir mellenes.

- 21 Šo produktu – kuri ietilpst kategorijā “pārtikas produkti” Direktīvas Nr. 1924/2006 izpratnē – tirdzniecībā *Mezina* izmanto šādas veselīguma norādes:

“*Movizin complex* – jūsu locītavām”; “ingvers palīdzēs saglabāt locītavu mobilitāti un veicināt enerģiju un dzīvīgumu”; “mežrožu paaugļi palīdzēs saglabāt locītavu mobilitāti”; “mežrožu paaugļi man var palīdzēt aizsargāt locītavas un saglabāt to stingrību”; “vīraks – šī koka sveķi tostarp Indijā gadiem ilgi ir palīdzējuši uzturēt locītavu dabīgo plastiskumu un elastību”; “vienmēr atceros uzņemt *Movizin* dienas devu, kura sastāvā esošais vīraks palīdz saglabāt labsajūtu locītavās”.

“*Macoform* – līdzsvars kuņģī”; “artišoks palīdz normālai gremošanai un labsajūtai kuņģī”; “pieneses veicina fizioloģisko pH līmeni un normālu zarnu trakta darbību”.

“*Vistavital* – normālas redzes saglabāšanai”; “mellenes labvēlīgi ietekmē acs asinsapgādi un tīklenes funkcijas, kā arī veicina normālu acs darbību”; “mellenes – palīdz uzturēt normālu tīklenes funkcionēšanu”.

- 22 *KO* vērsās *Patent- och marknadsdomstolen vid Stockholms tingsrätt* (Patentu un komercietu tiesa pie Stokholmas pirmās instances tiesas, Zviedrija), lai tā *Mezina* aizliegtu izmantot šīs veselīguma norādes pamatlietā aplūkoto produktu tirdzniecībā.

- 23 Pirmkārt, attiecībā uz veselīguma norādēm, kurās ir atsauce uz īpašu vielu (ingveru, mežrožu paaugļiem, vīraku, artišoku, pienei un melleni), *KO* atgādina, ka uz tām attiecas Regulas Nr. 1924/2006 28. panta 5. punktā minētais pārejas režīms, jo Komisija vēl nav pieņēmusi nostāju par pieteikumiem šīs norādes iekļaut šīs regulas 13. panta 3. punktā paredzētajā sarakstā. Tomēr *KO* uzskata, ka minētās norādes, kur par dažām no tām turklāt *EFSA* ir pieņēmusi nelabvēlīgu lēmumu, neatbilst minētās regulas 28. panta 5. punkta prasībām, jo tās ir ne tikai pretrunā tās pašas regulas 3. panta otrās daļas a) apakšpunktam un 5. un 6. pantam, bet arī atbilstošajām valsts tiesību normām, šajā gadījumā – likuma (2008:486) 5. un 10. pantam.

- 24 *Mezina* faktiski neesot pierādījusi, ka uzturvielu klātesamībai pamatlietā aplūkojamajos produktos ir labvēlīga fizioloģiska ietekme, ko pierāda vispārpieņemti zinātniski pierādījumi Regulas Nr. 1924/2006 5. panta 1. punkta a) apakšpunkta izpratnē, ne arī iesniegusi zinātniskus pierādījumus, kas liecina par šīs regulas ievērošanu saskaņā ar tās 6. panta 1. punktu, ne vēl pierādījusi to, ka šīs norādes nav kļūdainas, neskaidras vai maldinošas, ņemot vērā minētās regulas 3. panta otrās daļas a) punktu.

- 25 Otrkārt, tā kā veselīguma norādēs nav atsaucis ne uz vienu īpašu vielu (“*Movizin complex* – jūsu locītavām”, “*Macoform* – līdzsvars kuņģī” un “*Vistavital* – saglabāt normālu redzi”), *KO* primāri apgalvo, ka tajās ir īpašas norādes tādā ziņā, ka, nebūdamas neviena pieteikuma par iekļaušanu Regulas Nr. 1924/2006 13. panta 3. punktā minētajā sarakstā pamatā, tās nav pieļaujamas. Pakārtoti – gadījumā, ja šīs norādes būtu jāuzskata par vispārējām, nekonkrētām veselīguma norādēm šīs regulas 10. panta 3. punkta izpratnē, tās vēl jo vairāk nebūtu pieļaujamas tādēļ, ka tām neesot pievienotas konkrētās veselīguma norādes, kas ir pieļaujamas saskaņā ar minētās regulas 13. panta 3. punktu vai saskaņā ar tās pašas regulas 28. panta 5. punktu.

- 26 Pretprasībā *Mezina* lūdz prasību noraidīt.

- 27 Attiecībā uz veselīguma norādēm, kurās ir atsauce uz konkrētu vielu, *Mezina* uzskata, ka pretēji *KO* viedoklim veselīguma norādes, uz kurām attiecas Regulas Nr. 1924/2006 28. panta 5. punkts, neesot pakārtojamas prasībām par pierādījumiem, kas ir augstākas salīdzinājumā ar tām, kurām ir jāatbilst Komisijas atļautajām veselīguma norādēm. It īpaši neesot loģiski prasīt no pārtikas aprītē iesaistīta uzņēmuma, lai tas attiecībā uz veselīguma norādēm, uz kurām attiecas minētie pārejas noteikumi, iesniegtu zinātnisku lietas materiālu, kas nav tāds, uz kura pamata ir ticis iesniegts pieteikums par iekļaušanu šīs regulas 13. panta 3. punktā paredzētajā sarakstā.

- 28 Attiecībā uz veselīguma norādēm, kurās nav atsaucies uz īpašu vielu, *Mezina* norāda, ka tās esot nekonkrētas norādes un, būdamas kopā ar konkrētām norādēm, par kurām ir jādabū atļauja saskaņā ar Regulas Nr. 1924/2006 28. panta 5. punktu, tās atbilst šīs regulas 10. panta 3. punktā paredzētajiem nosacījumiem.
- 29 Šajā sakarā iesniedzējtiesa uzskata, ka attiecībā uz veselīguma norādēm, kuras apraksta vai min uzturvielas vai citas vielas lomu organisma augšanā, attīstībā vai tā funkcionēšanā, kādas ir aplūkotas pamatlietā, Regulas Nr. 1924/2006 13. pantā ir paredzēts, ka šādas norādes – ja tās ir iekļautas Komisijas izveidotajā sarakstā – var veikt bez iepriekšējas atļaujas, ja vien tās ir balstītas uz pieļautiem zinātniskiem pierādījumiem un tās saprot vidusmēra patērētājs.
- 30 Tā kā atļauto norāžu saraksts, kas Komisijai bija jāizveido, nebija pabeigts 2010. gada 31. janvārī, kas ir noteikts Regulas Nr. 1924/2006 13. panta 3. punktā, iesniedzējtiesa jautā par šādu norāžu, kas vēl nav iekļautas šajā sarakstā, patiesuma pierādīšanas pienākumu un nepieciešamo pierādījumu apjomu.
- 31 Iesniedzējtiesa uzskata, ka atbilstoši Regulas Nr. 1924/2006 28. panta 5. punktā paredzētajam pārejas režīmam tās 6. panta formulējums šķietami prasa to, lai veselīguma norādes patiesuma pierādīšanas pienākums gulstas uz pārtikas aprītē iesaistītu uzņēmumu vai personu, kura ir atbildīga par produkta laišanu tirgū. Šajā sakarā tā uzsver, ka šīs regulas 5. panta 1. punkta a) apakšpunktā lietotā frāze “ir” norāda uz to, ka minētajā regulā ir noregulēts pierādīšanas pienākums, nenorādot personu, kurai ir jāpierāda norāžu patiesums.
- 32 Iesniedzējtiesa piebilst, ka šajos noteikumos lietotā atsauce uz “[..] pieņemtiem zinātniskiem datiem” ļauj saprast, ka attiecībā uz veselīguma norādēm Regulā Nr. 1924/2006 ir noregulēts arī prasītais pierādījumu apjoms.
- 33 Tā norāda, ka šajā regulā tomēr nav iekļauti īpaši noteikumi par procedūru, kādai ir jāseko, ja tā tiek piemērota valsts procedūrā, proti, attiecībā uz jautājumiem par to, kā iegūt pierādījumus un iesniegtās informācijas pierādījuma spēku. Šādā gadījumā un saskaņā ar dalībvalstu procesuālo autonomiju dalībvalstu iekšējā tiesiskajā kārtībā nākas rīkoties, ja likums klusē, ievērojot vienlīdzības un efektivitātes principus.
- 34 Iesniedzējtiesa turklāt šaubās par to, vai piemērojamās valsts tiesību normas negodīgas komercprakses jomā, kuras ir pieņemtas, transponējot Direktīvu 2005/29, varētu piemērot, pat ja Regulā Nr. 1924/2006 nav īpašu noteikumu, kuri prevalē un ir piemērojami šiem īpašajiem negodīgas komercprakses aspektiem, kā Tiesa to jau ir nospriedusi medikamentu tiesiskā regulējuma jomā (spriedums, 2015. gada 16. jūlijs, *Abcur*, C-544/13 un C-545/13, EU:C:2015:481, 80. un 81. punkts).
- 35 Šajā sakarā tā norāda – pat ja veselīguma norāde ir balstīta uz vispārpieņemtiem zinātniskiem pierādījumiem, šāda norāde varētu ietvert divdomīgu vai pretrunīgu vēstījumu, kam ir nepieciešama atļauja, un tādējādi veselīguma norādes, uz kurām attiecas Regulas Nr. 1924/2006 28. panta 5. punktā paredzētais pārejas režīms, nevar tikt uzskatītas par saderīgām ar šīs regulas un Direktīvas 2005/29 noteikumiem.
- 36 Šādos apstākļos *Patent- och marknadsdomstolen vid Stockholms tingsrätt* (Patentu un komerclietu tiesa pie Stokholmas pirmās instances tiesas) nolēma apturēt tiesvedību un uzdot Tiesai šādus prejudiciālus jautājumus:
- “1) Vai Regulas Nr. 1924/2006 5. un 6. pantā, tos skatot kopā ar 10. panta 1. punktu un 28. panta 5. punktu, ir noregulēts pierādīšanas pienākums, kad valsts tiesa vērtē, vai ir sniegtas nepieļaujamas veselīguma norādes gadījumā, kur attiecīgās veselīguma norādes atbilst norādēm, uz ko attiecas iesniegums atbilstoši šīs regulas 13. panta 2. punktam, taču tā rezultātā vēl nav ticis pieņemts lēmums par pieņemamību vai nepieņemamību, vai tomēr pierādīšanas pienākums ir noteikts valsts tiesībās?

- 2) Ja atbilde uz pirmo jautājumu ir tāda, ka Regulas Nr. 1924/2006 noteikumi reglamentē pierādīšanas pienākumu, vai pierādīšanas pienākums ir uzņēmējam, kurš sniedz īpašas veselīguma norādes, vai arī iestādei, kura vēršas valsts tiesā, prasot, lai norāžu sniegšanas turpināšanās tiktu aizliegta?
- 3) Vai tādā kā pirmajā jautājumā aprakstītajā situācijā ar Regulas Nr. 1924/2006 5. un 6. pantu, tos skatot kopā ar 10. panta 1. punktu un 28. panta 5. punktu, tiek regulēts pierādīšanas pienākums, kad valsts tiesa vērtē, vai ir sniegtas nepieļaujamās veselīguma norādes, vai arī pierādīšanas pienākumu regulē valsts tiesības?
- 4) Ja atbilde uz trešo jautājumu ir tāda, ka Regulas Nr. 1924/2006 noteikumi reglamentē pierādīšanas pienākumu, kādas pierādīšanas prasības tiek izvirzītas?
- 5) Vai atbildes uz pirmo līdz ceturto jautājumu ietekmē tas, ka Regulas Nr. 1924/2006 (ieskaitot regulas 3. panta otrās daļas a) punktu) un Direktīvas 2005/29 piemērošana vienlaikus ir aktuāla lietā, ko izskata valsts tiesa?”

Par prejudiciālajiem jautājumiem

Par pirmo līdz ceturto jautājumu

- 37 Vispirms jānorāda, ka, lai arī, no vienas puses, pamatlieta vienlaikus ir gan par veselīguma norādēm, kurās nav nevienas atsaucē uz konkrētu vielu (*“Movizin complex – jūsu locītavām”*, *“Macoform – līdzsvars kuņģī”* un *“Vistavital – saglabāt normālu redzi”*) un veselīguma norādēm, kurās ir atsaucē uz konkrētu vielu (ingvers, mežrozīšu paaugļi, vīraks, artišoks, pienene un mellene), tikai šīs otrās minētās norādes ir bijis pamats pieteikumam par iekļaušanu Regulas Nr. 1924/2006 13. panta 3. punktā paredzētajā sarakstā un iemesls iesniedzējtiesas šaubām, kas ir formulētas pirmajos četros prejudiciālajos jautājumos.
- 38 No otras puses, iesniedzējtiesa vadās no pieņēmuma, ka veselīguma norādes, uz kurām ir atsaucē uz konkrētu vielu, ir konkrētas veselīguma norādes Regulas Nr. 1924/2006 10. panta 3. punkta izpratnē un tās ietilpst tādu norāžu kategorijā, kuras apraksta vai min uzturvielas vai citas vielas lomu organisma augšanā, attīstībā vai tā funkcionēšanā šīs regulas 13. panta 1. punkta a) apakšpunkta izpratnē. Tieši šī pieņēmuma kontekstā, kas iesniedzējtiesai tomēr ir jāpārbauda, Tiesa sniegs atbildi uz pirmajiem četriem prejudiciālajiem jautājumiem.
- 39 Šādos apstākļos ir jāuzskata, ka ar pirmo līdz ceturto jautājumu, kuri ir jāizskata kopā, iesniedzējtiesa būtībā jautā, vai Regulas Nr. 1924/2006 5. panta 1. punkts, 6. panta 1. un 2. punkts, 10. panta 1. punkts, kā arī 28. panta 5. punkts ir jāinterpretē tādējādi, ka atbilstoši šajā pēdējā minētajā tiesību normā paredzētajam pārejas režīmam pierādīšanas pienākums un pierādīšanas apjoms, kas ir prasīts saistībā ar šīs regulas 13. panta 1. punkta a) apakšpunktā paredzētajām veselīguma norādēm, ir reglamentēts minētajā regulā, un – apstiprinošas atbildes gadījumā – kādas ir no tā izrietošās prasības.
- 40 Šajā gadījumā, tā kā Komisija vēl nav pieņēmusi savu nostāju par pieteikumiem pamatlietā aplūkotās veselīguma norādes iekļaut Regulas Nr. 1924/2006 13. panta 3. punktā paredzētajā sarakstā, uz tām attiecas šīs regulas 28. panta 5. punktā paredzētais pārejas režīms (šajā ziņā skat. spriedumu, 2017. gada 23. novembris, *Bionorica* un *Diapharm*/Komisija, C-596/15 P un C-597/15 P, EU:C:2017:886, 88. punkts).
- 41 Regulas Nr. 1924/2006 28. panta 5. punktā ir paredzēts, ka tikmēr, kamēr nav pieņemts šīs regulas 13. panta 3. punktā norādītais saraksts, minētās regulas 13. panta 1. punkta a) apakšpunktā paredzētās veselīguma norādes “uzņēmēji, kas iesaistīti pārtikas aprīvē, uzturēties atbildību, [...] var izmantot [...] ar noteikumu, ka tās atbilst šai regulai un spēkā esošiem valstu noteikumiem, kas tām piemērojami”.

- 42 Attiecībā uz prasību par veselīguma norāžu, uz kurām attiecas Regulas Nr. 1924/2006 28. panta 5. punkta pārejas režīms, atbilstību šai regulai jāatgādina, ka šīs regulas 10. panta 1. punktā ir paredzēts, ka šīs veselīguma norādes ir aizliegtas, izņemot, ja tās it īpaši atbilst vispārīgiem minētās regulas II nodaļā paredzētiem priekšrakstiem.
- 43 Saskaņā ar Regulas Nr. 1924/2006 5. panta 1. punktu, kurš ir ietverts tās II nodaļā, veselīguma norādi var izmantot tikai tad, ja “saskaņā ar vispārpieņemtiem zinātniskiem datiem ir pierādīts”, ka veselīguma norādē minētās uzturvielas vai citas vielas klātbūtnei ir labvēlīga uzturvērtība vai fizioloģiskā ietekme.
- 44 Tāpat Regulas Nr. 1924/2006 6. panta 1. punktā ir precizēts, ka veselīguma norādes “pamato ar vispārpieņemtiem zinātniskiem pierādījumiem”.
- 45 Tādējādi, gan Regulas Nr. 1924/2006 5. panta 1. punktā, gan 6. panta 1. punktā paredzēdams, ka veselīguma norādes ir jāpamato ar “vispārpieņemtiem zinātniskiem pierādījumiem”, Savienības likumdevējs šajā sakarā ir noteicis prasīto pierādījumu apjomu.
- 46 Atsaucē uz “vispārpieņemtiem zinātniskiem pierādījumiem” nozīmē to, ka šādi pierādījumi neaprobežojas vien tikai ar ticību, baumām, kas nākušas no tautas gudrības, vai tādu personu novērojumiem vai pieredzi, kuras nepieder pie zinātnieku kopienas.
- 47 Tieši otrādi – šādas frāzes lietojums nozīmē to, ka veselīguma norādēm ir jābūt balstītām uz objektīvu un zinātniska rakstura informāciju un ka vielu, uz kurām šajās veselīguma norādēs ir atsaucē, labvēlīgās ietekmes pamatā, kā tas ir minēts Regulas Nr. 1924/2006 14. apsvērumā, ir jābūt pietiekamai zinātniskai vienprātībai. Tāpat, kā tas ir prasīts saskaņā ar šīs regulas 17. apsvērumu, veselīguma norādei būtu jābūt “zinātniski pamatotai, ņemot vērā pieejamo zinātnisko datu kopumu un izsverot pierādījumus”.
- 48 Attiecībā uz pierādīšanas pienākumu jānorāda, pirmkārt, ka Regulas Nr. 1924/2006 28. panta 5. punktā ir paredzēts, ka līdz brīdim, kamēr tiek pieņemts šīs regulas 13. panta 3. punktā minētais saraksts, veselīguma norādes “uzņēmēji, kas iesaistīti pārtikas aprītē, uzņemoties atbildību”, var izmantot, un, otrkārt, minētās regulas 6. panta 2. punktā ir noteikts, ka “uzņēmējs, kas iesaistīts pārtikas aprītē un kas sniedz uzturvērtības vai veselīguma norādi, pamato šādas norādes lietošanu”.
- 49 Atbildētāja pamatlietā tomēr norāda, ka Regula Nr. 1924/2006 neesot jāinterpretē tādējādi, ka ar to attiecīgajam uzņēmējam, kurš iesaistīts pārtikas aprītē, ir jāiesniedz savi pierādījumi un pašam jāsigatavo zinātniski pētījumi vai jālūdz tos sagatavot atbilstošajām iestādēm.
- 50 Šajā sakarā ir jākonstatē, ka, lai gan Regulas Nr. 1924/2006 5. panta 1. punktā un 6. panta 2. punktā šāda prasība nav izvirzīta, ar tiem tik un tā attiecīgajam uzņēmējam, kurš iesaistīts pārtikas aprītē, ir noteikts pienākums būt spējīgam pamatot veselīguma norādi, kuru viņš izmanto.
- 51 Sniegtie pierādījumi var būt tie, kas ir ietverti lietas materiālos pieteikuma par iekļaušanu Regulas Nr. 1924/2006 13. panta 3. punktā paredzētajā sarakstā pamatojumam, vai to avots var būt arī cits, ja vien tiem ir pietiekami zinātniska vērtība.
- 52 Tādējādi atbilstoši ar Regulas Nr. 1924/2006 28. panta 5. punktu iedibinātajam pārejas režīmam uzņēmējam, kurš iesaistīts pārtikas aprītē un kurš pieņem lēmumu izmantot veselīguma norādi, uzņemoties atbildību, ir jābūt lietas kursā par šajā norādē ietvertās vielas ietekmi uz veselību (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2014. gada 10. aprīlis, *Ehrmann*, C-609/12, EU:C:2014:252, 43. punkts), un tas nozīmē to, ka viņš ir spējīgs pierādīt šīs ietekmes esamību un uz viņu gulstas pierādīšanas pienākums.

- 53 Turklāt, lai gan Regulā Nr. 1924/2006 ir noregulēts pierādīšanas pienākums un prasīto pierādījumu apjoms saistībā ar šīs regulas 13. panta 1. punkta a) apakšpunktā minētajām veselīguma norādēm, minētajā regulā nav noregulēti ne pierādījumu veidi, ne kārtība, kādā tos iegūt. No tā izriet – kā to norādījusi arī iesniedzējtiesa –, ka šie jautājumi tiek regulēti valstu tiesībās, ciktāl tiek piemēroti vienlīdzības un efektivitātes principi.
- 54 Ņemot vērā iepriekš minēto, uz pirmo līdz ceturto jautājumu ir jāatbild, ka Regulas Nr. 1924/2006 5. panta 1. punkts, 6. panta 1. un 2. punkts, 10. panta 1. punkts, kā arī 28. panta 5. punkts ir jāinterpretē tādējādi, ka atbilstoši šajā pēdējā minētajā tiesību normā paredzētajam pārejas režīmam pierādīšanas pienākums un pierādījumu apjoms, kas tiek prasīts saistībā ar šīs regulas 13. panta 1. punkta a) apakšpunktā minētajām veselīguma norādēm, ir reglamentēts minētajā regulā, kurā tiek prasīts, lai uzņēmējs, kas ir iesaistīts pārtikas aprītē, būtu spējīgs savas izmantotās norādes pamatot ar vispārpieņemtiem zinātniskiem pierādījumiem. Šīm norādēm ir jābūt balstītām uz objektīvu informāciju, ko apstiprina pietiekama zinātnieku vienprātība.

Par piekto jautājumu

- 55 Uzdodot piekto jautājumu, iesniedzējtiesa būtībā jautā par tiesību normām, kas ir jāpiemēro konflikta starp Regulas Nr. 1924/2006 un Direktīvas 2005/29 normām gadījumā.
- 56 Šajā sakarā no Direktīvas 2005/29 3. panta 1. punkta izriet, ka tā attiecas uz uzņēmēju negodīgu komercpraksi attiecībā pret patērētājiem, kā izklāstīts 5. pantā, pirms komercdarījuma, kas attiecas uz kādu produktu, pēc tā un tā laikā. Šīs direktīvas 2. panta d) punktā “komercprakse” ir definēta kā “jebkura tirgotāja veikta darbība, noklusējums, uzvedība vai apgalvojums, komerciāls paziņojums, tostarp reklāma un tirgdarbība, kas ir tieši saistīta ar produkta popularizēšanu, pārdošanu vai piegādi patērētājiem”.
- 57 Kā izriet no Tiesas pastāvīgās judikatūras, Direktīvai 2005/29 ir raksturīga īpaši plaša materiālā piemērošanas joma, kas attiecas uz jebkuru komercpraksi, kura ir tieši saistīta ar preces popularizēšanu, pārdošanu vai piegādi patērētājiem (spriedums, 2015. gada 16. jūlijs, *Abcur*, C-544/13 un C-545/13, EU:C:2015:481, 74. punkts, kā arī tajā minētā judikatūra).
- 58 Tomēr jānorāda, ka saskaņā ar Direktīvas 2005/29 3. panta 3. punktu šī direktīva “neskar [Savienības] vai valsts noteikumus par produktu veselīguma un drošības aspektiem” un saskaņā ar minētās direktīvas 3. panta 4. punktu, “ja šī direktīva un citi [Savienības] noteikumi, kas reglamentē konkrētus negodīgas komercprakses aspektus, nonāk pretrunā, priekšroku dod minētajiem citiem [Savienības] noteikumiem, un tos piemēro attiecībā uz šiem konkrētiem aspektiem”.
- 59 Līdz ar to no šīm tiesību normām izriet, ka Direktīvu 2005/29 piemēro tikai, pirmkārt, ja nav īpašu Savienības tiesību vai valsts tiesību normu veselības un produktu drošības jomā un, otrkārt, kā tas izriet no šīs direktīvas 10. apsvēruma, – ja nav īpašu Savienības tiesību normu par īpašiem negodīgas komercprakses aspektiem, kā priekšraksti informācijas jomā vai noteikumi par informācijas sniegšanu patērētājam. Šajā pašā apsvērumā ir arī precizēts, ka Direktīva 2005/29 patērētājiem sniedz aizsardzību gadījumos, kad Savienības mērogā nepastāv specifiskas nozaru tiesību normas, un komersantiem ir aizliegts radīt maldinošu priekšstatu par savu izstrādājumu raksturu.
- 60 Tiktāl, ciktāl Regulā Nr. 1924/2006 ir ietverti īpaši noteikumi par veselīguma norādēm, kas parādās uz marķējuma, Savienības tirgū laisto pārtikas produktu noformējumā, kā arī ar tiem saistītajā reklāmā, šī regula ir uzskatāma par speciālu normu salīdzinājumā ar vispārīgiem noteikumiem, ar kuriem patērētāji tiek aizsargāti no uzņēmumu negodīgas komercprakses, kāda tā ir paredzēta Direktīvā 2005/29 (pēc analogijas skat. spriedumu, 2015. gada 16. jūlijs, *Abcur*, C-544/13 un C-545/13, EU:C:2015:481, 80. punkts, kā arī tajā minētā judikatūra).

- 61 No tā izriet, ka Direktīvas 2005/29 un Regulas Nr. 1924/2006 noteikumu, it īpaši otrās minētās regulas II nodaļas noteikumu, kolīziju gadījumā primāri ir minētās regulas noteikumi un tie ir piemērojami attiecībā uz šiem konkrētajiem negodīgas komercprakses aspektiem (pēc analogijas skat. spriedumu, 2015. gada 16. jūlijs, *Abcur*, C-544/13 un C-545/13, EU:C:2015:481, 81. punkts).
- 62 Tādējādi uz uzdoto piekto jautājumu ir jāatbild, ka Regulas Nr. 1924/2006 un Direktīvas 2005/29 normu konflikta gadījumā prevalē regulas noteikumi un tos piemēro negodīgai komercpraktei veselīguma norāžu jomā minētās regulas izpratnē.

Par tiesāšanās izdevumiem

- 63 Attiecībā uz pamatlietas pusēm šī tiesvedība ir stadija procesā, kuru izskata iesniedzējtiesa, un tā lemj par tiesāšanās izdevumiem. Izdevumi, kas radušies, iesniedzot apsvērumus Tiesai, un kas nav minēto pušu izdevumi, nav atlīdzināmi.

Ar šādu pamatojumu Tiesa (desmitā palāta) nospriež:

- 1) Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (EK) Nr. 1924/2006 (2006. gada 20. decembris) par uzturvērtības un veselīguma norādēm uz pārtikas produktiem, kurā grozījumi izdarīti ar Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (EK) Nr. 107/2008 (2008. gada 15. janvāris), 5. panta 1. punkts, 6. panta 1. un 2. punkts, 10. panta 1. punkts, kā arī 28. panta 5. punkts ir jāinterpretē tādējādi, ka atbilstoši šajā pēdējā minētajā tiesību normā paredzētajam pārejas režīmam pierādīšanas pienākums un pierādījumu apjoms, kas tiek prasīts saistībā ar šīs regulas 13. panta 1. punkta a) apakšpunktā minētajām veselīguma norādēm, ir reglamentēts minētajā regulā, kurā tiek prasīts, lai uzņēmējs, kas ir iesaistīts pārtikas aprītē, būtu spējīgs savas izmantotās norādes pamatot ar vispārpieņemtiem zinātniskiem pierādījumiem. Šīm norādēm ir jābūt balstītām uz objektīvu informāciju, ko apstiprina pietiekama zinātnieku vienprātība.
- 2) Regulas Nr. 1924/2006, kurā grozījumi izdarīti ar Regulu Nr. 107/2008, un Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas 2005/29/EK (2005. gada 11. maijs), kas attiecas uz uzņēmēju negodīgu komercpraksi iekšējā tirgū attiecībā pret patērētājiem un ar ko groza Padomes Direktīvu 84/450/EEK un Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas 97/7/EK, 98/27/EK un 2002/65/EK un Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (EK) Nr. 2006/2004 (“Negodīgas komercprakses direktīva”), normu konflikta gadījumā prevalē pirmās minētās regulas noteikumi, un tos piemēro negodīgai komercpraktei veselīguma norāžu jomā minētās regulas izpratnē.

[Paraksti]